

Podsumowanie pracy Komisji Księgi Stadnej koni rasy polski koń zimnokrwisty i arden polski
w latach 2012-2017

Komisja Księgi Stadnej koni ras: polski koń zimnokrwisty i arden polski działała przez całą kadencję w niezmienionym, następującym składzie:

1. Przewodniczący – Wiesław Niewiński
2. Wiceprzewodniczący – Marek Morawiec
3. Członek – Jerzy Gawarecki
4. Członek – Andrzej Kopczyk
5. Członek – Michał Masłowski
6. Członek – Henryk Strzelecki
7. Członek – Marzena Woźbińska.

Komisja odbywała corocznie po 3-4 posiedzenia w siedzibie Polskiego Związku Hodowców Koni w Warszawie, Kętrzynie i Nowych Jankowicach. W posiedzeniu uczestniczył zawsze Dyrektor PZHK Andrzej Stasiowski, często wiceprezes PZHK Pan Ryszard Pietrzak oraz inni pracownicy PZHK.

Tematami posiedzeń było rozwiązywanie spraw związanych z hodowlą koni zimnokrwistych w mianowicie:

- znowelizowano program hodowlany rasy pkz i opracowano program hodowli koni rasy arden polski
- opracowano i wdrożono nowe próby użytkowe wstępne oraz zasadnicze
- omawiano organizację ogólnopolskich czempionatów i opracowywano ich regulaminy
- wyznaczano składy Komisji Oceny na wystawy-sprzedaże ogierów i w/w czempionaty
- podejmowano decyzje o wpisie problemowych ogierów i klaczy do ksiąg zgłaszanych przez hodowców z całego kraju oraz inne sprawy jakie wynikły w trakcie kadencji.

Konie zimnokrwiste są najliczniejszą grupą koni hodowanych w Polsce. Niestety w ciągu 6 lat pogłowie tych koni spadło i to znacznie, szczególnie koni użytkowych nie wpisanych do ksiąg, co przełożyło się na spadek liczby rodzących się źrebiąt, i tak: w 2012 roku była to liczba 28048 sztuk, a w 2017 – 20854 sztuk. Liczba klaczy zarodowych wpisanych do ksiąg kształtowała się następująco:

- PKZ w 2012 roku – klacze starsze: 5621 sztuk (księga G), 1413 sztuk (księga W)

klacze młode: 1309 sztuk (księga G) i 309 sztuk (księga W).

w 2017 roku - klacze starsze: 5561 sztuk (księga G), 849 sztuk (księga W)

klacze młode: 1190 sztuk (księga G) i 244 sztuk (księga W).

- Arden Polski w 2015 roku - klacze starsze 68 sztuk, klacze młode 55 sztuk

w 2017 roku – klacze starsze 118 sztuk, klacze młode 57 sztuk.

Ogierzy starsze czynne w hodowli PKZ – w roku 2012 – ogierzy starsze 1941 sztuk, ogierzy młode 275 sztuk, w 2017 roku – ogierzy starsze 1544 sztuki, ogierzy młode 283 sztuki.

Pokryły one łącznie w 2012 roku – 42719 klaczy, a w 2017 – 21117 sztuk klaczy (przy czym dane za 2017 rok są jeszcze niepełne). Spadek pokryć dotyczył głównie klaczy NN.

Średnia liczba klaczy krytych przez jednego ogiera jest niska i wyniosła 18 sztuk w 2012 roku i 15,6 w 2017 (dane w trakcie aktualizacji).

W rasie arden polski w 2015 roku było 29 ogierów starszych i 28 młodych, a w 2017 62 starsze i 26 młodych. Średnia liczba krytych klaczy jest porównywalna z rasą pkz.

W programie ochrony zasobów genetycznych są konie w typie sokólskim i sztumskim. Program rozwija się bardzo dobrze, a liczba klaczy z roku na rok rośnie.

Liczbowo kształtuje się to następująco:

W 2012 roku w programie było 873 klaczy sokólskich w 261 stadach, co stanowi 3,34 klaczy na stado, a w 2017 roku 1228 klaczy z liczbą 257 stad i 4,8 klaczy na stado.

Klacz sztumskie: w 2012 roku było 683 klaczy w 180 stadach przy liczbie 3,69 kl/stado, a w 2017 roku 1254 klacze w 261 stadach i średnia 4,8 kl/stado.

W 2018 roku liczba klaczy powiększy się o kolejnych ok 150 sztuk.

Liczba ogierów sztumskich i sokólskich także rośnie z roku na rok i jest wystarczająca dla potrzeb programu. W programie wykorzystywanych jest ok 70% ogierów spełniających wszystkie warunki. Liczba urodzonych źrebiąt zbliża się do 1000 sztuk rocznie w obu typach. Powyższe dane wskazują na bliskie zakończeniu naboru nowych klaczy i hodowców do programu ponieważ można będzie uznać obie populacje jako nie wymagające wsparcia i ochrony. Na tę ewentualność należy już teraz przygotowywać hodowców.

W czasie trwania kadencji hodowcy koni zimnokrwistych, a szczególnie ardeńskich brali udział w czempionatach i wystawach ogólnopolskich oraz międzynarodowych. Do najważniejszych sukcesów hodowlanych należy zaliczyć:

- I miejsce klaczy JUGALA (Galileo Von Wernstedt - Juta po Julit) w klasie klaczy 3-letnich podczas Międzynarodowego Czempionatu Koni Ardeńskich w Donchery we Francji.

- IV miejsce ogiera SULIWAN (Pacha De Lagrange – Stjärna po Macarol) podczas tego samego czempionatu.

Oba konie były wystawiane przez Pana Romana Szultkę z Pomorza.

W kolejnej edycji tego czempionatu bardzo dobrze prezentowały się:

- klacz TRIADA (Inbrug – Topaze Du Chateau po Nestor Ter Massin) własności Andrzeja Derleckiego – II miejsce w klasie klaczy 3-letnich

- klacz ELTINA (Jutron – Elette po Elegant) Romana Szultki – III miejsce w grupie klaczy 2-letnich

- ogier BAYARD DE MAIRY (Pacha De Coustemount – Qerele De Maucourt po Kenn De Maucourt) Pana Andrzeja Ślepowrońskiego – III miejsce w klasie ogierów 3-letnich i starszych.

Podczas I Międzynarodowego Czempionatu Koni Ardeńskich, który odbył się w Kętrzynie w 2016 roku, miejsca na podium zajęły następujące konie:

- III miejsce w grupie klaczy 2-letnich KASJA (Rio Du Dol – Karin po Mascot) Pana Jarosława Wolaka

- III miejsce w klasie klaczy 3-letnich – KASABLANKA (Nestor Ter Massin - Kadette De Fresnoy po Fury Du Vallon) Pana Henryka Strzeleckiego

- I miejsce w tej samej grupie VULCANA (Leo 148 – Volcane De Sery po Orion Du Vallon) P. Andrzeja Ślepówrońskiego
- II miejsce w klasie ogierów 2-letnich – WERSAL S. A. (Rival Du Caire – Werwa po Bonair) również Pana Ślepówrońskiego
- III miejsce w grupie ogierów 3-letnich i starszych – PERKOZ (Nestor Ter Massin - Polka De Maucourt po Kenn De Maucourt) Pana Waldemara Sekścińskiego.

Konie zimnokrwiste w coraz większym stopniu biorą udział w zawodach zaprzęgowych i pokazach użytkowych podczas imprez hipologicznych najwyższej rangi. Wymienić tu należy:

- zawody zaprzęgowe w Kętrzynie, Świeciu nad Osą, Grudziądzu, Ciechanowcu czy Lubaniu
- pokazy podczas Krajowej Wystawy Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu, cyklu imprez pod nazwą Cavaliada Tour (Poznań, Lublin, Warszawa), Mistrzostw Europy Seniorów w WKKW (Strzegom), aukcji koni arabskich w Janowie Podlaskim, itp.

Pokazy te przygotowywali w/w hodowcy z Pomorza oraz SK Nowe Jankowice i Stado Ogierów w Kętrzynie. Udało się również sprzedać konie hodowlane do Francji i pary zaprzęgowe do Niemiec.

Aktualnie hodowcy koni zimnokrwistych prowadzą hodowlę w oparciu o nowe lub znowelizowane programy hodowlane oraz programy ochrony zasobów genetycznych opracowane zdaniem Komisji bardzo dobrze. **Należy je tylko konsekwentnie realizować.** Natomiast koniecznym jest odstąpienie od wpisywania wstępnej bonitacji ogierów dokonywanej przez pracowników poszczególnych Związków w katalogach aukcyjnych. Bonitacja ta jest najczęściej zawyżona co utrudnia prawidłową ocenę ogiera podczas aukcji. W przypadku obniżania tej nieprawidłowej bonitacji przez Komisję następują niepotrzebne zadrażnienia pomiędzy hodowcami a członkami Komisji.

Specyficznym dla tej rasy jest istnienie hodowli zarodowej i tzw. „chovu masowego”. O ile zarodówka „wygląda” bardzo dobrze i ma bardzo dobre perspektywy na przyszłość to ilość koni z pogłowia masowego zmniejsza się w szybkim tempie. Najważniejszym czynnikiem, który zahamowałby ten spadek byłoby wprowadzenie dopłat do koni takich z jakich korzystają wszystkie gatunki zwierząt gospodarskich. Zwiększyłyby to opłacalność chowu koni i mogłyby one konkurować pod tym względem z bydłem mięsnym.

Opracował Przewodniczący Komisji Księgi Stadnej

Wiesław Niewiński